

Esa Isosaari

**Etelä-Pohjanmaa alueellisen maaseudun
kehittämissuunnitelman 2014-2020 laadintaprosessi**

Opinnäytetyö

Kevät 2017

SeAMK Elintarvike ja maatalous

Maaseudun kehittämisen koulutusohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Elintarvike ja maatalous

Tutkinto-ohjelma: Maaseudun kehittämisen koulutusohjelma

Tekijä: Esa Isosaari

Työn nimi: Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 – 2020 laadintaprosessi

Ohjaajat: dosentti Risto Lauhanen (SeAMK), yksikön päällikkö Ritva Rintapukka (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus)

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 34

Liitteiden lukumäärä:3

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020 ohjaa maaseuturahastosta maksettavia tukia. Maaseuturahastoon kuuluu muun muassa maatalouden tuet, maatalouden investointituet, maaseudun kehittämisen tuet, maaseudun yritystuet ja Leader-rahoitus. Kaikkiaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman julkisen rahoituksen määrä on 8,2 miljardia euroa. Tästä Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisen osuus on noin 60 miljoonaa euroa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen johdolla on laadittu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 rinnalle Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020. Kehittämissuunnitelma on laadittu yhteistyössä maakunnan kehittämisorganisaatioiden ja alueen asiantuntijoiden kesken. Maakunnan kehittämisorganisaatiot on sitoutettu valmistelutyöhön määrittelemällä kullekin painopistealueelle valmistelutyön vastuutahot.

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman laadintaprosessin toteutustavan vaikuttavuutta.

Tutkimus on tehty teemahaastatteluin valmistelutyössä vastuussa olleille organisaatioiden edustajille. Kaikkiaan haastateltavia henkilöitä oli yhdeksän kehittämissuunnitelman neljällä eri painopistealueella. Kahden eri painopistealueella oli enemmän kuin yksi vastuutaho valmisteltavan kokonaisuuden laajuudesta johtuen. Tutkimuksessa teemahaastattelut on analysoitu kvalitatiivisen, eli laadullisen tutkimuksen menetelmin.

Tutkimus osoitti, että osallistavalla menetelmällä toteutettu valmistelutyö lisäsi Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman vaikuttavuutta. Alueen maaseudun kehittäjien ja asiantuntijoiden vastuuttamisella, on saatu kerättyä kokoon maakunnan toimijoiden näkemys maaseudun kehittämistarpeista.

Asiasanat: kehittämissuunnitelma, maaseudun kehittäminen, valmistelutyö

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Food and Agriculture

Degree programme: Master's Degree Programme in Development of Agriculture and Rural Enterprises

Author: Esa Isosaari

Title of thesis: Drafting process of regional rural development programme for South Ostrobothnia 2014-2020

Supervisor: docent Risto Lauhanen (SeAMK), the head of faculty Ritva Rintapukka (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus)

Year: 2017

Number of pages: 34

Number of appendices: 3

The Rural Development Programme for Mainland Finland 2014-2020 controls the agricultural payments paid by EAFRD. EAFRD includes funding for rural development, funding for rural enterprises and Leader funding. The overall amount of the public funding of The Rural Developing Programme for Mainland Finland is 8,2 billion euros, of which the share for the development of rural South Ostrobothnia is around 60 million euros.

Alongside The Rural Development Programme for Mainland Finland 2014-2020, Regional Rural Development Programme for South Ostrobothnia has been drawn, conducted by the Centre for Economic Development, Transport and the Environment of South Ostrobothnia (Etelä-pohjanmaan ELY-keskus). The development programme has been carried out in collaboration with development organizations and experts in South Ostrobothnia region. The development organizations of the region have been committed in the preparatory work by defining a separate organization responsible for each field.

The purpose of this study is to investigate how the preparatory work of The Regional Rural Development Programme for South Ostrobothnia was implemented.

This study has been carried out by interviewing (theme interviews) representatives of the organizations responsible for preparatory work. Overall nine persons were interviewed from four different fields of the development program. There were more than one responsibility organization in two different fields due to the extent of the preparatory work. The theme interviews were then analysed by using qualitative methods. The study showed that preparatory work made by using inclusive methods increased the effectiveness of The Rural Development Programme for South Ostrobothnia. By engaging developers and experts in the preparatory work, it enabled to find out the views of the regional

Keywords: development programme, rural development, preparatory work

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	1
Thesis abstract.....	2
1 Johdanto	5
1.1 Tutkimuksen tausta.....	5
1.2 Tutkimuksen tavoite	6
2 Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 valmistelutyö	7
2.1 Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	7
2.2 Euroopan Unionin komission täytäntöönpanoasetus maaseudun kehittämisestä 1305/2013	8
2.3 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014 - 2020.....	9
2.4 Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020.....	10
2.5 Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014– 2020... ..	11
2.5.1 Valmistelutyön aikataulu	12
2.5.2 Valmistelutyön valmistelutapa.....	12
2.5.3 Vastuutahojen valinta.....	13
2.5.4 Valmistelutyön työryhmät.....	13
3 Tutkimusaineisto ja menetelmät.....	15
3.1 Tutkimuksen tausta.....	15
3.2 Tutkimusmenetelmät.....	15
3.3 Tutkimuksen toteuttaminen.....	16
3.3.1 Teemahaastattelut vastuutahoille	16
4 Tutkimustulokset	18
4.1 Alueellisen kehittämissuunnitelman valmisteluprosessi	18
4.2 Alueellisen kehittämissuunnitelman sisältö	22
4.3 Valintakriteereiden toimivuus	23
4.4 Maakunnan tarpeisiin vastaaminen.....	24
4.5 Alueellisen kehittämissuunnitelman seuranta	25
4.6 Valmisteluprosessin kehittäminen ja palaute	26
5 Johtopäätökset ja kehittämissuunnitelmat.....	28

5.1 Alueellisen kehittämissuunnitelman valmistelutyö.....	28
5.2 Alueellisen kehittämissuunnitelman sisältö	28
5.3 Valintakriteerit	29
5.4 Alueellisen kehittämissuunnitelman seuranta	29
5.5 Valmisteluprosessin kehittäminen.....	29
5.6 Yhteenveto.....	30
LÄHTEET	31
LIITTEET	32

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta

Etelä-Pohjanmaan elinkeino, -liikenne- ja ympäristökeskus on yksi viidestätoista Suomen ELY – keskuksista. ELY – keskuksia perustettiin 1.1.2010, kun alueelliset ympäristökeskukset, tiehallinto ja TE – keskuksia yhdistettiin yhdeksi virastoksi. Tätä ennen elinkeinoelämän palvelut ja rahoitus kuului TE – keskusten tehtäväksi. ELY – keskuksia ovat työ- ja elinkeinoministeriön alaisia virastoja, jonka tehtäviä ohjaa kuusi eri ministeriötä, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, liikenneministeriö, opetusministeriö, sisäministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö.

Etelä-Pohjanmaan ELY – keskus toimii kolmen pohjalaismaakunnan alueella. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisia myöntö-, -maksatus- ja valvontatehtäviä se toteuttaa Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella. Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma on neljännelle alkavalle rahoituskaudelle laadittu suunnitelma. Suomessa on toteutettu kolme maaseuturahoituksen ohjelmakautta EU – jäsenyyden aikana vuodesta 1995 alkaen. Neljäs ohjelmakausi toteutetaan vuosina 2014 – 2020.

Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelman laadinta on lähtenyt liikkeelle maa- ja metsätalousministeriön ELY – keskuksille lähettämällä ohjeistuksella maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 – 2020 alueellisten kehittämissuunnitelmien valmistelusta. Etelä-Pohjanmaan alueella laaditun alueellisen kehittämissuunnitelman pohjana on ollut vuonna 2012 laadittu Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelmissä on valittu neljä alueen kehittämisen painopistettä, jotka ovat ruokaprovinssin kehittäminen, metsävarojen monipuolinen hyödyntäminen, yrittäjyyden edistäminen maaseudulla ja alueellisen vetovoiman kasvattaminen.

Kehittämissuunnitelman valmistelu alkoi keväällä 2013. Kehittämissuunnitelma on laadittu laajapohjaisena alueellisena valmistelutyönä, jossa jokaiselle painopiste-

alueelle oli valittu ulkopuolinen vastuutaho ja henkilö. Vastuutahot kokosivat asiantuntijaryhmät painopistealueiden työn valmisteluun.

Etelä-Pohjanmaalla kehittämissuunnitelman valmistelutyö haluttiin osallistavaksi koska silloin voidaan varmistaa että alueen toimijoiden, sidosryhmien ja asukkaiden tarpeet saadaan paremmin kartoitettua ja kuuluviin. Valmistelutyössä mukana olleet tahot sitoutuvat kehittämissuunnitelman laadintaan ja samalla vievät tietoa maaseutuohjelman mahdollisuuksista eteenpäin.

1.2 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Etelä-Pohjanmaan alueellisen kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 laadintaprosessin onnistumista sekä kehittämissuunnitelman sisällön vastaavuutta maakunnan toimijoille. Tutkimuksessa selvitetään miten vastuutahot ovat kokeneet alueellisen kehittämissuunnitelman valmistelutyön etenemisen sekä toteutuksen? Tutkimuksessa on tarkoitus pureutua kysymykseen painopistealueiden vastuutahojen ja vastuuhenkilöiden näkemysten kautta. Tutkimustulosten toivotaan antavan vastauksia prosessin toteutuksesta, joiden perusteella valmistelumallia voitaisiin kehittää tulevia ohjelmakausia silmällä pitäen. Tutkimuksen tavoitteena on myös löytää kehittämis- ja seurantamalleja alueellisen ohjelman toteutuksen seurantaan. Tutkimuksella tavoitellaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Oliko tapa, jolla vastuutahot vetivät työryhmiä hyvä kehittämissuunnitelman valmistelumalli?
2. Toimiko osallistava valmistelumalli lopputuotoksen perusteella?
3. Päätyivätkö asiantuntijaryhmien työn tulokset alueelliseen kehittämissuunnitelmaan?
4. Onko valitulla valmistelutavalla kehittämissuunnitelmaan saatu maakunnan yhteisöjen ja elinkeinoelämän kannalta tärkeät asiakokonaisuudet?

2 Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 valmistelutyö

2.1 Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Suomessa on yhteensä 15 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta. Etelä-Pohjanmaan ELY – keskus on Suomen ainoa kolmen vastuualueen ELY – keskus, joka toimii kolmen maakunnan kaksikielisellä alueella. Ympäristö- ja liikenne vastualueet toimivat Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakuntien alueella. (Tietoa virastosta 2016)

Liikenteenvastuualue vastaa maantieliikenteen sujuvuudesta ja turvallisuudesta. Liikenteen tehtäviin kuuluu teiden kunnossapito, hoito, laitteiden ja varusteiden kunnossapito ja päällysteiden uusiminen. Etelä-Pohjanmaan ELY – keskus vastaa lisäksi kuuden maakunnan taksilupien hallinnosta. (Tietoa virastosta 2016)

Ympäristövastuualueen tehtävänä on alueiden käytön ja rakentamisen ohjaus, luonnonsuojelu tehtävät, ympäristön suojelun tehtävät, ympäristön tilan seuranta sekä vesivarojen käyttö ja hoito. Erityisesti tulvaherkillä Pohjalaismaakuntien alueilla tulvasuojelu on yksi näkyvimmistä Etelä-Pohjanmaan ELY – keskuksen tehtävistä. (Tietoa virastosta 2016)

Elinkeinovastuualue toimii Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella. Elinkeinot - vastuualueen maaseutuyksikkö vastaa maaseutuohjelman toimeenpanosta oman maakunnan alueella. Maaseutuyksikön tehtäviin kuuluu Elintarviketurvallisuusviraston määräämät kasvintuotannon turvallisuuteen liittyvät tehtävät, maaseutuohjelman mukaiset maataloustukien valvonta, maatalouden rakennetukien myöntö, maaseudun kehittämistukien ja yritystukien myöntö sekä maatalouden rakennetukien ja kehittämistukien maksatuksen tehtävät. (Tietoa virastosta 2016)

Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueellisen kehittämissuunnitelman laadinnassa ELY – keskuksen maaseutuyksiköllä on ollut merkittävä rooli. Sillä on ollut kokonaisvastuu suunnitelman laadinnasta ja kokoamisesta. (Tietoa virastosta 2016)

2.2 Euroopan Unionin komission täytäntöönpanoasetus maaseudun kehittämisestä 1305/2013

Euroopan Unionin komission täytäntöönpanoasetuksessa määritellään jäsenvaltioissa noudatettavat säännöt Euroopan maaseudun kehittämisen maaseuturahastosta maksettavista tuista. Täytäntöönpanoasetus sisältää maaseudun kehittämisen strategisen sisällön sekä maaseudun kehittämisessä hyväksyttävät toimenpiteet. (Regulation (EU) No 1305/2013 of the European parliament and of the council, 485-499).

Täytäntöönpanoasetuksessa on määritelty Euroopan Unionin maaseudun kehittämisen kuusi prioriteettia, jotka tukevat Eurooppa 2020 -strategian toteuttamista ja jotka myöhemmin esiintyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2014-2020. Nämä kuusi prioriteettia ovat: (Regulation (EU) No 1305/2013 of the European parliament and of the council, 500).

1. Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla
2. Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn parantaminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maataluteknologian ja kestävän metsänhoidon edistäminen
3. Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta
4. Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen
5. Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiilisen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektorilla
6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla

Toimeenpanoasetuksessa on määritelty jäsenvaltioiden maaseudun kehittämissohjelmien sisällön vähimmäisvaatimukset. Jäsenvaltioiden maaseutuohjelmat, kuten Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelma 2014 - 2020, on täytynyt toimittaa komission hyväksyttäväksi. (Regulation (EU) No 1305/2013 of the European parliament and of the council, 501-505).

2.3 Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelma 2014 - 2020

Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelma 2014 - 2020 sisältää strategisen kuvauksen maaseudun kehittämissohjelmien tavoitteista, prioriteeteista, tarpeista. Maaseutuohjelmalle on määritelty strategiset painopisteet, jotka ovat:

1. edistää biotaloutta ja sen osana maataloutta harjoitetaan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä ja eettisesti hyväksyttävällä tavalla.
2. monipuolistetaan maaseudun elinkeinoja ja parannetaan työllisyyttä kehittämällä yritysten kilpailukykyä, uutta yrittäjyyttä ja yritysten verkostoitumista.
3. lisätään maaseudun elinvoimaa ja elämänlaatua vahvistamalla paikallista omaehtoista toimintaa.

Maaseutuohjelmalle on määritelty maaseudun kehittämissohjelman tavoitteet, jotka ovat:

- osaaminen, tiedonvälitys, innovaatiot ja yhteistyö maaseudulla lisääntyvät
- ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen tehostuvat
- luonnon monimuotoisuus lisääntyy, vesistöjen tila ja maatalouskäytössä olevan maaperän tila parannevat

- maaseudun yritystoiminta monipuolistuu ja työllisyys, palvelut sekä vaikuttamisen mahdollisuudet paranevat
- maataloustuotannon kilpailukyky vahvistuu
- maaseutuyritykset vastaavat kuluttajien kysyntään ja arvostuksiin tuottamalla laadukasta ruokaa ja parantamalla eläinten hyvinvointia. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020, 99-105)

2.4 Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisstrategia 2014-2020

Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisstrategiaan on laadittu vuoden 2012 aikana ELY – keskuksen johdolla. ELY – keskuksen maaseutu- ja energiayksikkö sekä strategiayksikkö ovat vastanneet maaseudun kehittämisstrategian valmistelusta ja kokoamisesta omien asiantuntijoiden voimin. Kehittämisstrategian laadinnan taustaksi ELY – keskus muodosti maaliskuussa 2012 alueellisen tulevaisuustyöpajan. Alueelliseen tulevaisuustyöpajaan osallistui noin viisikymmentä henkilöä Etelä-Pohjanmaan maakunnan maaseudun kehittämisen keskeisimmistä tahoista. Tulevaisuustyöpajan tuloksena oli maaseudun kehittämisstrategian neljä painopistettä. Nämä ovat: (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisstrategia 2014-2020, 20-21)

- Ruokaprovinssin kehittäminen
- Metsävarojen monipuolinen hyödyntäminen
- Maaseutuyrittäjyyden edistäminen
- Alueellisen vetovoiman kasvattaminen

Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisstrategia sisältää kuvauksen Etelä-Pohjanmaan maakunnan rakenteesta. Kehittämisstrategiassa on esitelty maakunnan seutukunnallinen ja kunnallinen rakenne, alueen pinta-ala sekä väestön määrä. Tarkemmin maaseudun kehittämisstrategiassa on kuvattu alueen elinkeinora-

kenne, maatalouden ja elintarvikkeiden tuotanto, metsätalous ja puuntuotanto sekä muut maaseutuelinkeinot. Muita maakunnalle tärkeitä elinkeinoja ovat matkailu, koneurakointipalvelut sekä energia- ja ympäristöala. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 3-7)

Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella toimii neljä LEADER – toimintaryhmää, Aisapari ry, Kuusiokuntien Kehittämisyhdistys Kuudesta ry, Seinäjoen Seudun Kehittämisyhdistys Liiveri ry ja Suupohjan Kehittämisyhdistys ry. Toimintaryhmillä on tärkeä rooli maaseutuohjelman mukaisessa kylien kehittämisessä. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 8)

2.5 Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014–2020

Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014 – 2020 on tehty Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 – 2020 pohjalta. Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelman valmistelutyössä oli kehittämisen painopisteiksi valikoitunut ruokaprovinssin kehittäminen, metsävarojen monipuolinen hyödyntäminen, yrittäjyyden edistäminen maaseudulla sekä alueellisen vetovoiman kasvattaminen. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 2-4)

Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 – 2020 painopisteet on tukevat alueen maaseudun elinkeinorakennetta sekä alueelle ominaisia tuotannon aloja. Rahoitusprosessissa noudatetaan yhtenäisiä Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman valintakriteereitä. Alueelliset painopisteet osaltaan tukevat Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman painotuksia, mutta myös ohjaavat Etelä-Pohjanmaan alueellisen rahoituksen tavoitteita. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 4-16)

Etelä-Pohjanmaan alueellisessa maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2014 – 2020 on määritelty Seinäjoen ydinkeskustan alue. Alueen määrittelyssä on käytetty apuna Kaupunki-maaseutu luokitusta vuodelta 2013. Ydinkeskusta-alueelle ei

kohdenneta Manner-Suomen maaseudun kehittämisrahoitusta, joka käytännössä tarkoittaa hanke- ja yritystukien kohdentamista. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 16-25)

2.5.1 Valmistelutyön aikataulu

Kehittämissuunnitelman alueellinen valmistelu aloitettiin huhtikuussa 2013 kutsuamalla alueen kehittäjiä ja asiantuntijoita alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 valmistelutyöhön. Toukokuussa 2013 järjestettiin valituille vastuutahoille työkokous. Työkokouksen jälkeen vastuutahot kokosivat työryhmiin jäseniä lopullisen kokoonpanon muodostamiseksi. Työryhmät kokoontuivat toukokuun välistä aikaa 2-4 kertaa. Työryhmien esitykset tuli olla valmiina 30.8.2013 mennessä. Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueellisen kehittämissuunnitelman viimeistely tehtiin virkamiestyönä työryhmien tuotosten pohjalta. Suunnitelman viimeinen käsittely ja hyväksyntä järjestettiin 27.9.2013 Etelä-Pohjanmaan ELY -keskuksen johtoryhmässä, jonka jälkeen suunnitelma toimitettiin Maa- ja Metsätalousministeriöön. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 22-23)

2.5.2 Valmistelutyön valmistelutapa

Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014 - 2020 on laadittu Etelä-Pohjanmaan ELY – keskuksen johdolla laajapohjaisena alueellisena valmistelutyönä. Etelä – Pohjanmaan ELY – keskus kutsui valmisteluun muukaan Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisen kannalta keskeisiä toimijoita. Valmistelutyöstä haluttiin tehdä osallistava, jolloin saadaan sisällytettyä valmistelutyöhön Etelä-Pohjanmaan maaseudun keskeisimmät kehittämistarpeet. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 22-24)

2.5.3 Vastuutahojen valinta

Etelä-Pohjanmaan ELY - keskus asetti keväällä 2013 haun maaseudun kehittämisstrategiassa määriteltyjen strategisten painopisteiden vastuuvetäjiksi. Vastuutahoiksi valittiin ilmoittautuneiden joukosta organisaatiot, joiden osaaminen vastasi strategista painopistettä. Ruokaprovinssin kehittäminen sekä alueellisen vetovoiman kasvattaminen painopistealueisiin valittiin useampi vastuuvetäjä painopisteiden laaja-alaisuuden vuoksi. Valitut tahot ovat seuraavat painopistealueittain. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 22-24)

Ruokaprovinssin kehittäminen

- Alkutuotanto: MTK Etelä-Pohjanmaan yhteistyössä ProAgria Etelä-Pohjanmaan kanssa
- Ruokaprovinssi: Seinäjoen seudun elinkeinokeskus

Metsävarojen monipuolinen hyödyntäminen

- Suomen Metsäkeskus, Etelä- ja Keski-Pohjanmaa

Yrittäjyyden edistäminen maaseudulla

- SEDU Aikuiskoulutus

Alueellisen vetovoiman kasvattaminen

- Kylätoiminta: Etelä-Pohjanmaan LEADER –ryhmät
- Matkailu: Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Ympäristö: Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi

2.5.4 Valmistelutyön työryhmät

Strategisten painopistealueiden vastuuvetäjille annettiin tehtäväksi koota laaja-alaiset valmisteluryhmät. Valmisteluryhmien tehtävänä oli miettiä alueellisen kehittämissuunnitelman sisältö, strategisten painopisteiden tärkeysjärjestys sekä priorisoida strategisten painopisteiden sisällä suoritettavat toimenpiteet. Valmisteluryh-

mien tuli luoda kehittämissuunnitelman toimenpiteille laadulliset ja määrälliset tavoitteet. Valmisteluryhmien tuli myös miettiä sopivat mittarit toimenpiteille.

Valmisteluryhmille annettiin työpohjat tulosten koontia varten, jolloin saatiin kehittämissuunnitelmaan kokoavalle taholle yhteismitallista materiaalia. Vastuutahot saivat itse määritellä työryhmilleen työskentelytavat ja menetelmät joilla työryhmät työskentelivät. Valmistelutyöryhmissä ja valmistelutyössä oli mukana yhteensä 123 eri henkilöä neljässä eri valmistelutyöryhmässä. Jokaisessa työryhmässä on ollut mukana ELY – keskuksen edustaja seuraamassa työryhmän työskentelyä. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020, 22-24)

Valmistelutyöryhmien työtavoista ja menetelmistä ei ole tehty koontia eikä niitä ole raportoitu. Olen itse ollut mukana ELY – keskuksen edustajan ruokaprovinssin kehittäminen painopistealueen työryhmissä, jossa työskentely toteutettiin aivoriihi menetelmällä.

3 Tutkimusaineisto ja menetelmät

3.1 Tutkimuksen tausta

Vuoden 2012 kuluessa Etelä-Pohjanmaan ELY – keskuksessa on laadittu Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisstrategia 2014 – 2020. Kehittämisstrategiassa on kuvattu maakunnan alue – ja väestörakennetta, elinkeinorakennetta, LEADER – toimintaan sekä maakunnan ympäristöasioiden tilaa. Strategia sisältää myös päättyvän ohjelmakauden 2007 – 2013 keskeisiä tuloksia eri sektorien aloilta sekä ohjelmakauden tulosten johtopäätökset. Keskeisin osa maaseudun kehittämisstrategiaa on ohjelmakaudelle 2014 – 2020 valitut alueelliset strategiset painopisteet, jotka ovat ruokaprovinssin kehittäminen, metsävarojen monipuolinen hyödyntäminen, yrittäjyyden edistäminen maaseudulla, alueellisen vetovoiman kasvattaminen sekä maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän alueelliset tarpeet. (Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisstrategia 2014-2020)

ELY – keskuksen maaseutuyksikössä aloitettiin syksyllä 2012 alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman laadinta. Kehittämissuunnitelma on jatkotyötä laaditulle Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisstrategialle. Kehittämissuunnitelma päätettiin toteuttaa vastuutahovetoisena, jolloin alueen toimijat saadaan sitoutettua ohjelman laadintaan.

3.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmät jaetaan karkeasti kahteen eri kategoriaan, kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen ja kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimukseen. Kvantitatiivisen tutkimuksen tunnusmerkkejä ovat määrällisen aineiston kerääminen ja sen mittaaminen numeerisin keinoin. Tutkimustulokset esitetään usein taulukkomuodossa, josta voidaan tehdä tilastollisia johtopäätöksiä ja analyysyjä. Kvalitatiivinen tutkimus on laadullista tutkimusta. Kvalitatiivisen tutkimuksen tunnusmerkkejä ovat esimerkiksi tutkimusjoukon valinta tarkoituksenmukaisella tavalla, laadullisten tutkimusmenetelmien käyttö tiedon hankinnassa ja tutkittavan kohteen kokonaisvaltainen analysointi. (Hirsjärvi ym. 2004, 130-156)

Etelä – Pohjanmaan alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelman laadintaprosessin tutkimuksen olen päättänyt tekemään kvalitatiivisena tutkimuksena. Perusteet valinnalleni ovat, että laadullisessa tutkimuksessa voidaan pureutua syvällisemmin tutkimuksessa esiintyviin seikkoihin sekä analysoida tuloksia yksityiskohteisemmin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa voidaan toteuttaa tutkimus ennalta valituille kohteille ja tutkimus voidaan toteuttaa joustavasti ennalta määritettyihin kysymyksiin sitoutumatta. Tässä tutkimuksessa numeerinen ja tilastollinen analysointi ei oletettavasti olisi antanut riittävän tarkkaa tietoa analyysin tekemiseksi.

3.3 Tutkimuksen toteuttaminen

Tämä tutkimus toteutettiin teemahaastatteluna Etelä-Pohjanmaan alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelman valmistelutyössä mukana olleille vastuutahoille. Teemahaastattelu luokitellaan puolistrukturoiduksi haastatteluksi. Se on todellisuudessa lähempänä strukturoimatonta kuin strukturoitua haastattelua. Teemahaastattelu antaa tutkijalle mahdollisuuden ottaa huomioon haastateltavien tulkinnot asioista ja niiden merkityksellisyyden kokonaisuuteen. Teemahaastattelu etenee nimensä mukaisesti ennalta määriteltyjen teemojen mukaisesti. Teemahaastattelun ei tarvitse noudattaa tiettyä kaavaa eri haastateltavien kesken, vaan haastattelun voi antaa edetä luontevasti asiakokonaisuuksien välillä, kuitenkin siten, että kaikki tutkittavat teemat tulee käsiteltyä. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 45-48).

3.3.1 Teemahaastattelut vastuutahoille

Alueellisen suunnitelman valmistelussa oli neljä eri painopistealuetta, jotka olivat ruokaprovinssin kehittäminen, metsävarojen monipuolinen hyödyntäminen, yrittäjyyden edistäminen maaseudulla sekä alueellisen vetovoiman kasvattaminen. Strategisista painopistealueista ruokaprovinssin kehittäminen sisälsi alkutuotannon ja ruokaprovinssin alatyöryhmät. Alkutuotannon alatyöryhmällä oli kaksi erillistä vastuutahoa. Alueellisen vetovoiman kasvattaminen painopiste sisälsi kylätoiminnan, matkailun ja ympäristön alatyöryhmät. Metsävarojen monipuolinen hyödyntäminen sekä yrittäjyyden edistäminen maaseudulla olivat omat yhtenäiset koko-

naisuutensa eivätkä sisältäneet erillisiä alatyöryhmiä. Kaikkiaan eri ryhmien vastuutahoja oli kaikkiaan kahdeksan josta muotoutui tutkimusjoukko teemahaastatteluihin.

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina, jolloin eri haastateltavien mielipiteet tai kokemukset valmisteluprosessista eivät vaikuta toisiin haastateltaviin. Yksilöhaastattelussa pyritään luomaan avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri, jolloin haastateltava rohkaistuisi kertomaan valituista aiheista kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 61-69).

Tutkimuksessa haastateltavia henkilöitä lähestyttiin aluksi sähköpostitse jossa esittelin itseni, asiani ja aiheen (Liite 1). Sähköpostin liitteenä toimitettiin kohdejoukolle keskusteltavat aihealueet teemahaastatteluun, jolloin haastateltavat voivat valmistautua käsiteltäviin aiheisiin ennakkoon (Liite 2). Lisäksi haastattelussa minulla oli käsiteltäviä teemoja tukeva kysymyslista, jota ei esitetty haastateltaville (Liite 3). Haastattelut suoritettiin pääasiassa haastateltavien työpaikoilla ja ne kestivät 35 minuutista 53 minuuttiin. Haastattelut nauhoitettiin tulosten oikeellisuuden säilyttämiseksi ja ne toteutettiin luottamuksellisesti. Tässä tutkimuksessa tulokset esitetään siten, että haastateltava ei ole pääteltävissä. Nauhoitteita ei luovuteta kenellekään ulkopuoliselle, ne ovat vain haastattelijan käytettävissä. Haastatteluaineiston analyysi ja tulkinta on koottu lopussa yhteen.

Kvalitatiivisen aineiston analysoinnille on useita tapoja. Usein on kuitenkin esitetty, että analysointi tulisi aloittaa jo aineiston keruun aikana. Teemahaastattelun aineiston purkaminen on käytännössä toteutettavissa kahdella erilaisella tavalla. Aineisto voidaan kirjoittaa puhtaaksi eli litteroida tai sitten analysointia tehdään suoraan tallennetusta aineistosta. Aineiston litterointi on yleisempi menetelmä tietoja analysoitaessa ja varsinkin kun haastattelu on suoritettu ryhmä- tai parihaastatteluna (Hirsjärvi & Hurme, 135-138).

Tämän tutkimuksen haastattelu tehtiin suhteellisen pienelle joukolle, kahdeksalle henkilölle ja haastattelut olivat kaikki alle tunnin mittaisia, joten tietojen analysointi tehdään suoraan tallennetusta aineistosta. Haastattelut keskittyivät kuuden eri teeman ympärille, jolloin kokonaisuus on kohtuullisen hyvin hallittavissa.

4 Tutkimustulokset

Tutkimustulokset koostetaan samojen teema-alueiden ympärille jotka olivat pohjana teemahaastatteluille. Keskustelut olivat vapaamuotoisia ja useiden eri teemojen alla tuli esiin muihin teemoihin sopivia ajatuksia ja näkemyksiä. Tämän vuoksi tulosten koostaminen oli haasteellista. Tuloksissa on tuotu esille erilaiset näkemykset käsitellyistä aihealueista. Haastattelut on toteutettu vuoden 2014 loka – marraskuun aikana, jolloin Etelä – Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman ensimmäinen versio oli valmistunut. Haastattelu toteutettiin yhdeksälle eri henkilölle, jotka koostuivat painopistealueiden vastuuhenkilöistä. Haastateltavat henkilöt edustivat eri organisaatioita, jotka toimivat Etelä – Pohjanmaan maakunnan alueella erilaisten maaseudun kehittämisen, maaseudun palvelujen tai maaseudun yhteisöjen tehtävissä.

Alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman valmistelutyö ryhmissä aloitettiin keväällä 2013. Ryhmät kokoontuivat 2-4 kertaa kevään ja kesän aikana. Ryhmien valmistelutyönä kertyneet tulokset tulivat olla valmiina ja toimitettuna ELY – keskuksen elokuun alkuun mennessä. Haastattelun teema-alueet ovat keskittyneet valmisteluprosessin toteutuksen kokemuksiin ja toteutuksen sujumuuteen vastuutahojen sekä valmisteluryhmien näkökulmasta.

4.1 Alueellisen kehittämissuunnitelman valmisteluprosessi

Haasteltavien mukaan valmisteluprosessi koettiin positiivisena tapana viedä Etelä – Pohjanmaan alueellista maaseudun kehittämissuunnitelmaa eteenpäin ja aikaisempiin tapoihin verrattuna tätä pidettiin huomattavasti parempana tapana. Yksi vastaajista koki alueellisen kehittämissuunnitelman valmistelutyön tavan olevan ohjelman hengen mukainen. Laajapohjaisella kokoonpanolla tehty valmistelutyö koettiin todellisena valmistelutyönä, jossa oli oikeasti mahdollisuus vaikuttaa kehittämissuunnitelman sisältöön. Vastuutahojen jalkauttaminen ELY – keskuksen ulkopuolelle koettiin aitona ja läpinäkyvyyttä lisäävänä tekijänä eikä ylhäältä alas-päin ohjattuna prosessina. Viranhaltijatyönä tehdyt vastaavat suunnitelmat on ko-

ettu hieman outona tapana viedä asioita eteenpäin. Vaihtoehtoisesti valmiin, lausunnon tulevan asiakirjan sisältöön vaikuttaminen ei tuntunut yhdestä vastaajasta todelliselta vaikuttamisen mahdollisuudelta. Prosessi koettiin kokonaisuutena myös haastavaksi. Tätä ei kuitenkaan koettu hankaloittavana tekijänä, sillä mukana valmistelutyössä oli useampia asiantuntijoita. Vastaajien mukaan yhteistyö muiden vastuutahojen kanssa toimi hyvin. Yksi vastaajista antoi kiitosta ELY – keskukselle, että työ jalkautettiin sidosryhmille ja halukkaita vastuutahoja oikeasti kartoitettiin ja haettiin. Tämä tapa antoi vastaajan mukaan enemmän mahdollisuuksia toimia ja vaikuttaa alueellisen kehittämissuunnitelman valmisteluun ja ainakin odotuksena oli että Etelä-Pohjanmaan alueellisesta maaseudun kehittämissuunnitelmasta tulisi maakunnan näköinen ohjelma.

”Mitä on nyt sitten kuunnellut kollegoita ympärisuomeen ja muutenkin ihmisiä, niin kyllä moni on sanonut, että kyllä sitten niin virkamiehen makunen tulee”

”Tuntu hyvälle ja luontevalle”

ELY – keskuksen tapa lähteä viemään Etelä – Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelmaa laajalla valmistelijapohjalla koettiin erittäin positiivisena tahtotilana maakunnan kehittämisen kannata kahden vastaajan osalta. ELY – keskuksen järjestämä valmistelutyöhön perehdyttävä kokous sekä annettu ohjeistus koettiin hyväksi kahden vastaajan osalta. ELY – keskuksen asiantuntijoilta saatu tuki valmistelutyössä koettiin riittäväksi. Kaksi vastaajista koki kuitenkin aloituksessa pientä hämmennystä siitä, mitä valmistelutyössä on tarkoitus tehdä.

Ennen ryhmän kokoontumista, vastuutahot tekivät valmistelevaa ennakkotyötä, jossa koottiin aikaisemman kokoontumisen tuloksia yhteen. Näin ryhmän kokoontuminen saatiin tehokkaaksi eikä aika kulunut aikaisemman kokoontumisen tulosten käsittelyyn.

”NN (ELY-keskuksen edustaja) oli hyvinkin välitön, NN on hyvinkin perusteellisesti vastannut jos on jotakin kysymystä ollut”

Vastuutahovetoinen malli koettiin kahden vastaajien keskuudessa hyvänä, koska valitulla tavalla saatiin vastuuorganisaatiot sitoutettua valmistelutyöhön. Eri organi-

saatioiden edustajilla koettiin olevan laajempaa näkemystä muihin valtakunnallisiin ja alueellisiin strategioihin, jolloin maaseudun alueellisen kehittämissuunnitelman painotukset eivät ole ristiriitaisia muiden strategioiden kanssa. ELY – keskuksen virkamiesten läsnäolo ryhmien kokoontumisissa nähtiin hyväksi ja tärkeäksi, koska tällöin ongelmatilanteissa oli saatavissa apua.

”Sekin mikä mä muistan oli kauheen hyvää oli se, että vastuuhenkilötkin oli jaettu ELY :n ulkopuolelle”

Ryhmiiin oli pyritty kokoamaan laaja-alaisesti maakunnan asiantuntijoita eri tahoilta. Kaikkiin ryhmiin ei kuitenkaan saatu osallistumaan kaikkia kutsuttuja tahoja. Esimerkiksi elintarviketeollisuuden, metsäteollisuuden ja ympäristönsuojeluyhdistysten toimijoita ei kokoontumisiin osallistunut, vaikka heille oli lähetetty kutsuja. Myös kyläyhdistysten ja erilaisten harrastusyhdistysten mukana oloa olisi kaivattu enemmän yhden vastaajan osalta. Yksi vastaajista näki tärkeänä sen, että vastuutahot saivat itse koota ja valita ne tahot, jotka olivat oman ryhmän työskentelyn kannalta olennaisia ja tärkeitä. Työryhmien kokoonpanoihin oltiin tyytyväisiä ja työryhmien välinen yhteistyö koettiin toimivan hyvin. Yksi vastaajista koki ryhmän jäsenten kokoamisen helpoksi.

Kolme vastaajista koki valmistelutyöhön varatun ajan ja ajankohdan kohtuullisen hyväksi. Yhteenvedon tekemiseen ja olisi jälkeempäin arvioituna voinut käyttää enemmän aikaa. Erityisesti tulosten ryhmittely olisi kaivannut vielä hiomista. Kesälomista johtuva tauko koettiin myös kolmen vastaajan osalta hyväksi ajatusten hautoma-ajaksi. Yhden vastaajan mukaan talviaikana toteutettu prosessi olisi saatu vietyä läpi tiiviimmässä aikataulussa, joka olisi voinut vaikuttaa osallistumisaktiivisuuteen positiivisesti.

”Ehkä olis voinut käyttää pienen hautoma-ajan”

Kevään ja kesän aikana toteutetut ryhmien kokoontumisiin koettiin myös hankalana ajankohtana, koska maatalousyrittäjillä on työsesonki. Maatalousyrittäjien ajankäytön kannalta talviaika olisi ollut parempi vaihtoehto. Näiden saaminen mukaan prosessiin oli hankalaa, mutta siinä kuitenkin onnistuttiin kohtuullisesti. Lisäksi koettiin hyvänä, että saman pöydän ääressä oli sekä viljelijöitä sekä maatalouden tutkimuksen edustajia.

Yksi vastaajista näki prosessiin varatun ajan olevan riittävä ja kolme vastaajista katsoi, että ajankohta tulisi olla muulloin kuin kesäloma-aikana. Merkittävää haittaa kesäaikana järjestetyistä kokoontumisista ei kuitenkaan koettu olevan. Loma-aika vähensi ryhmän kokouksiin osallistuneiden henkilöiden määrää, vaikkakin aktiiviset henkilöt olivat mukana läpi koko prosessin. Yhden vastaajan mukaan valmisteluryhmän kokoontumisia olisi pidetty enemmän, mikäli annettu aika olisi antanut mahdollisuuden. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että tiiviissä aikataulussa tuloksia tulee tehokkaasti ja epäolennaisuudet jäävät kokousten ulkopuolelle. Vastaajien mukaan eri ryhmät kokoontuivat 3-5 kertaa valmistelutyön aikana. Tämän lisäksi vastuutahot kokoontuivat useampia kertoja. Työryhmien kokoontumisten määrä koettiin riittäväksi valmistelutyön kannalta.

Ryhmien jäsenten sitouttaminen työryhmätyöskentelyyn koettiin kuitenkin onnistuneena, vaikka ajankohta ei ollut kaikkien toimijoiden kannalta paras. Valmistelutyön aikana kokouksiin osallistuneiden henkilöiden määrä väheni hieman. Vastaajan mukaan valmistelutyöhön osallistuneet henkilöt olivat ilmoittautuneet mukaan useampaan työryhmään, jolloin heidän osaltaan ajankäytön suunnittelu ei onnistunut. Henkilöt eivät ehtineet osallistua kokouksiin, kun olivat mukana muissakin ryhmissä, vaikka vastuutahot pyrkivät järjestämään kokoukset eri aikaan. Henkilöiden aktiivinen osallistuminen kokouksiin vaihteli hieman yhden vastaajan mukaan. Sitoutuneisuutta kuitenkin kuvasi halu kommentoida sisältöä sähköpostitse, vaikka itse kokoukseen ei päästy osallistumaan. Yhden vastaajan näkemyksen mukaan vapaaehtoinen osallistuminen alueellisen kehittämissuunnitelman valmistelutyöhön teki osallistuneiden henkilöiden sitouttamisen helpoksi. Yhden vastaajan mielestä työryhmien kokoontumisia oli sopiva määrä. Vastaaja koki myös hyvänä, että vastuuvetäjille oli annettu vapaat kädet työryhmien kokoontumisien järjestämisissä.

” Ne jotka eivät ollu paikalla, erittäin mielellään halusivat aineistot nopeesti, että voivat kommentoida edellistä kokousta, että sillä laillakin mä koen, että kaikki olivat sitoutuneita ihan oman ajankäyttönsä tiimoilta ”

4.2 Alueellisen kehittämissuunnitelman sisältö

Yksi vastaajista koki tuotetun tekstin mahdollistamisen annettuun taulukkomuotoon haastavaksi. Ryhmän tuotosten yhteenvedon tekemistä hankaloitti tietämättömyys, millaisia toimenpiteitä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman puitteissa on mahdollista toteuttaa. Useat maakunnallisesti tärkeiksi koetut asiat ovat myös valtakunnallisesti tärkeitä yhden vastaajan näkemyksen mukaan. Sivukylien autioittaminen ja asutuksen ohjaaminen kasvukeskuksiin ei palvele maakunnan etua.

”Sillä tosiaan mentiin, mikä meille annettiin”

Yksi vastaajista toivoi, että matkailulla olisi ollut Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueellisessa kehittämissuunnitelmassa oma osa-alue. Matkailun sekoittaminen kylien kehittämiseen saattaa olla haitallista matkailulle elinkeinona. Maakunnan vahvuudet ovat näkyvissä ohjelmassa voimakkaammin kuin aikaisempien ohjelmakausien suunnitelmissa. Erityisesti ruokaprovinssi on nostettu hyvin esille. Sisällöllisesti Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueellisessa kehittämissuunnitelmassa yritystuet tukee hyvin maaseutuasumista ja palveluja. Luomun lisäämistä ja siihen liittyvää painotusta olisi tullut olla enemmän sisällössä. Yhden vastaajan mukaan alueellisen kehittämissuunnitelman lopputuotoksessa oli matkailu yllättävän näkyvässä.

”Kun kehitetään elinympäristöä, omaa mukavuutta ja oloa, se on aivan eri asia kun kehitetään liiketoimintaa ja bisnestä matkailusta”

Kolme vastaajista koki, että Etelä-Pohjanmaan ELY – keskuksessa tehdystä jatko-työstä olisi voinut tulla enemmän tietoa vastuutahoille. Erityisesti sisältöön tehtyjen muutosten tiedottaminen koettiin tärkeäksi. Yhden vastaajan mukaan muokkaustyöstä ei juurikaan kerrottu vastuutahoille ja muutosten havainnointi jäi oman aktiivisuuden varaan. Yhden vastaajan mukaan ryhmän tuotokset ovat päättyneet kokonaisuutena suunnitelmaan vaikka pieniä muutoksia on tehty. Ajatusten ydin on kuitenkin pysynyt sellaisena kuin on tarkoitettu. Vastaajan mukaan muokkaustyöstä olisi voinut olla oma kokouksensa. Tällä olisi voitu varmistaa, että suunnitelman kokoaja osapuoli on ymmärtänyt, mitä työryhmät ovat tarkoittaneet tuotoksissaan.

”Mun mielestä me saatiin se sisältö tämän maakunnan näköiseksi”

Yksi vastaajista koki Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman olevan oikein fiksu, kunnon eteläpohjalainen suunnitelma. Suunnitelmasta tulee selvästi esille, että valmistelutyötä on tehty laaja-alaisella kokoonpanolla. Alatyöryhmien valmistelutyön tulokset on aika tehokkaasi hajautettu aihealueiden alle. Kehittämissuunnitelman koonti oli vastaajan mukaan tehty hyvin ja teemat oli löydettävissä kehittämissuunnitelmasta.

Alueellisen kehittämissuunnitelman sisältö koettiin riittävän väljäksi ja mahdollistavaksi. Ryhmien valmistelutyön aikana saamiin tuotoksiin oltiin tyytyväisiä ja alueellinen kehittämissuunnitelman nähdään hyvälle alkutuotannon toimijoitten kehittämisen osalta. Kehittämissuunnitelmassa on hyvin huomioitu tänä päivänä tärkeät asiat kuten ympäristöön ja energiaan liittyvät vaatimukset. Metsäsektorin osalta Etelä-Pohjamaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelmassa on kaikki oleellinen mukana. Kehittämissuunnitelma antaa mahdollisuuden tehdä kaikkia tarvittavia ja mahdollisia toimia. Puoli vuotta valmistelutyön päättymisestä tuntuu siltä, että alueellisessa kehittämissuunnitelmassa olevat asiat ovat sellaisia, jotka kuuluvat sinne.

”Kyllä nämä asiat on edelleen semmosia, mitkä on tosi tärkeitä. En mä niinku tästä muuttas yhtään mitään”

4.3 Valintakriteereiden toimivuus

Haastateltavat eivät olleet perehtyneet valintakriteereihin kovin perusteellisesti. Vastaajien mukaan niitä oli tässä vaiheessa haastava arvioida. Yksi vastaajista ei tiennyt mitä valintakriteerit ovat. Yhden vastaajan mukaan valintakriteereitä ei ole tuotu riittävän hyvin esille eikä niitä ole avattu riittävän hyvin. Valintakriteereiden pisteytys ja painoarvo eivät ole vielä selvillä. Kahden vastaajan mielestä valintakriteereissä näyttää olevan sellaisia asioita jotka ovat meidän alueella tärkeitä ja toimivia.

4.4 Maakunnan tarpeisiin vastaaminen

Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelmassa vastaajien mukaan on konkreettisia asioita, joita yritykset voivat hyödyntää. Vastaajan mukaan kehittämissuunnitelman mukaan on helppo sanoa, antaako maaseuturahasto mahdollisuuden rahoittaa hanketta. Kehittämissuunnitelman sisällön koettiin olevan kaikkien vastaajien mukaan alueensa näköinen ja vastaavan hyvin maakunnan kehittämistarpeita, kun tarkastellaan koko kehittämissuunnitelmaa. Sinne on vastaajan mukaan löydetty monipuolisesti ja kattavasti asioita, jotka ovat tärkeitä Etelä-Pohjanmaan alueella.

”Se on eteläpohjalaanen ohjelma ihan selvästi”

Yhden vastaajan mukaan näyttää siltä, että työryhmien tuotoksien perusteella kehittämissuunnitelmaan on löydetty asiat, jotka ovat maakunnan kannalta tärkeitä. Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueelliseen kehittämissuunnitelmaan on saatu koottua niitä elementtejä ja tarpeita, joita eri seutukunnissa on. Vastaajan mukaan myös kehittämissuunnitelmassa esitettyihin toimenpiteisiin sitouttamisen ja sitoutumisen kannalta lähtötilanne on huomattavasti parempi, kun valmistelutyö on tehty tällä tavalla. Vastaajan mukaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelma pyrkii siihen tulokseen, että maalla voi jatkossakin asua ja olla.

Yhden vastaajan mukaan kylien kehittäminen ja matkailu vaikuttavat kaatoluokilta. Kyläkehittämiseen luodut toimenpiteet kuulostavat pieniltä ja ruohonjuuritason toimenpiteiltä, kun muut painopistealueet käsittelevät mahdollisia toimenpiteitä laajemmin. Vastaajan mukaan matkailun toimenpiteitä on erittäin vaikea arvioida kahden - kolmen vuoden päähän, koska kyseessä on hyvinkin lyhyellä aikajänteellä muuttuva ala.

”Muualla se lähiruoka on muuta kuin meillä, meillä pitäisi ajatella se lähiruoka isosti”

4.5 Alueellisen kehittämissuunnitelman seuranta

Kaikille vastaajille oli yhteistä se, että Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueellisen kehittämissuunnitelman pohjalta luodaan jonkinasteinen seuranta ohjelmakauden rahoituksesta. Seurantakokouksia ei tulisi järjestää liian usein. Vastaajien ehdotuksen vaihtelivat vuosittain järjestettävästä kerran ohjelmakaudella järjestettävään seurantakokoukseen.

Vastaajat kokivat tärkeäksi, että seurannassa käsiteltäisiin toteutuneita toimenpiteitä sekä käsiteltäisiin niitä osa-alueita, joihin on tullut vähän toteutuneita hankkeita. Myös hankerahoituksen lähitulevaisuuden suunnasta toivottiin olevan ELY -keskuksella näkemys. Yksi vastaajista ehdotti, että seurannan ja Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueellisen kehittämissuunnitelman toteutumisen arvioinnin voisi toteuttaa ulkoisen arvioijan avulla.

Yhden vastaajan mukaan seurantaryhmän kokoontumisia kannattaa ehdottomasti järjestää jatkossa ja toteutuneiden toimenpiteiden seuranta koettiin tärkeäksi. Leader – ryhmien ottaminen mukaan seurantaryhmien kokoonpanoon koettiin tärkeäksi yhden vastaajan osalta. Neljän vastaajan mukaan seurantaan tulisi määritellä selkeä vastuutaho, jolla on kokonaiskäsitys Etelä-Pohjanmaan maakunnan rahoitetuista hankkeista. Vastaajan mukaan yksi vaihtoehto voisi olla esimerkiksi teemaryhmien vetäjille järjestetty seurantapalaveri ensimmäisten toteutuneiden hankkeiden jälkeen. Eri osa-alueiden koordinaattitahojen asiantuntemus sekä substanssiosaaminen nähdään kahden vastaajan mukaan eduksi kehittämissuunnitelman seuranta toteutettaessa. Kaksi vastaaja totesi, että Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueelliseen kehittämissuunnitelmaan on kirjattu mahdollisuus toimenpiteiden tarkentamiseen tarvittaessa.

Yhden vastaajan mukaan pelkästään internetin – välityksellä järjestetty seuranta ei ole riittävää, koska työryhmän jäsenet eivät tule sitä seuraamaan. Myös työryhmien vetäjien sitoutuminen internetin – välityksellä toteutettavaan seurantaan ei vakuuta vastaajaa. Toinen vastaajan toivoi indikaatiivista seuranta ohjelmakauden toteutuneista toimenpiteistä. Vastaaja näki, että jatkuvalla ja säännöllisellä seurannalla ei ole tarvetta. Seurannan voisi hoitaa väliraportilla, joka toimitetaan valmistelutyössä olleille sidosryhmille.

Vastaajilla oli erityyppisiä ehdotuksia Etelä-Pohjanmaa maaseudun alueellisen kehittämissuunnitelman sekä maaseuturahastosta myönnettyjen hankkeiden seurantaan. Yksi vastaajista oli ohjelmakaudella tehtävän väliarvioinnin kannalla. Väliarvioinnissa käytäisiin läpi eri sektoreilla toteutetut toimenpiteet. Vastaajan mukaan päällekkäisten toimintojen ja toimimattomien toimien toteuttaminen on ajallisten ja rahallisten resurssien hukkaan heittämistä. Yhden vastaajan mukaan vuoropuhelua hankkeiden rahoitusta myöntävän tahon ja työryhmien välillä olisi hyvä käydä ainakin kerran vuodessa järjestettävillä seurantaryhmän kokouksilla. Seurattavaksi asioiksi vastaaja esittää toteutuneita toimenpiteitä ja rahoituksen lähitulevaisuuden näkymiä. Ohjelmakauden alussa voisi järjestää tilaisuuden, joka toimisi starttina kaudelle. Vastaajan mukaan puolessavälissä myös ohjelmakautta olisi hyvä pitää seurantatilaisuus.

”Minusta tämä GreenCare on toinen esimerkki missä niin kuin tavallaan nousee uusi ajatus ja kaikki hehkuttaa sen yhden asian puolesta. Suomi on yhden liikkeen maa ollut kautta aikojen, että kun joku keksii jonkun asian niin kaikki alkaa vouhkaamaan sen saman asian puolesta vaikka ei edes tiedetä mikä on”

Yhden vastaajan mukaan ELY - keskus ei informoinut toimijoita vanhalla kaudella, joten tällaiselle seurannalle olisi todellinen tarve. Rahoitetut hankkeet ovat nähtävissä ELY – keskuksen internet –sivuilta, mutta sieltä niitä ei käydä seuraamassa, vastaaja totesi.

Rahoituksen seuranta voisi olla kaikille valmistelutyössä mukana olleille yhteinen asia, niin näkisi mitenkä muiden työryhmien aihealueisiin on syntynyt hankkeita ja toimenpiteitä yleisellä tasolla. Ei tarkkoja euromääriä per hanke vaan esim. suurina linjoina jakautuneet rahat.

4.6 Valmisteluprosessin kehittäminen ja palaute

Yhden vastaajan mukaan alkujäsenyyksessä kannattaa ottaa harkintaan miltä pohjalta ja miten ohjelmaa lähdetään työstämään. Yksi vastaaja antoi kiitosta ELY – keskukselle sallivasta ohjeistuksesta, jossa annettiin työryhmille mahdollisuus

tehdä oikeasti tätä työtä. Tällä tavalla toteutettu kehittämissuunnitelma on ehdottomasti parempi kuin virkamiestyön valmisteltu. Toisen vastaaja mukaan Euroopan Unionin prioriteetit olisivat voineet olla paremmin avattuna, jolloin ne olisivat olleet ymmärrettävempiä. Toteutustapa on vastaajan mukaan saanut kiitosta muualtakin kuin valmistelutyöhön osallistuneiden henkilöiden osalta. Ohjelmatyön valmistelun koettiin nyt lähteneen oikeasta suunnasta, jolloin toimijat ovat valmiimpia uuteen rahoituskauteen. Tapa, jolla valmistelutyö toteutettiin, kannattaa yhden vastaajan mukaan säilyttää jatkossakin.

Suurien valmistelutyöryhmien työhön varattu aika ja kokoontumisten määrä tuntui nyt sopivalle. Vastaaja kuitenkin varaisi valmistelutyöryhmien jälkeiseen jatkotyöhön enemmän aikaa. Yksi vastaaja varaisi työryhmätyöskentelylle enemmän aikaa, mikäli valmisteluaika toteutetaan kesän kuluessa. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että ajankohta valmistelutyölle oli mahdollisimman huono. Marraskuun ja maaliskuun välille sijoittuva valmistelutyö olisi vastaajan mukaan optimaalisempi aika tämän kaltaiselle työlle.

”Ei niitä liikaakaan voi olla” (työryhmien kokouksien määrä)

Yhden vastaajan näkemyksen mukaan, jotta kehittämissuunnitelma olisi ajassa elävä ja muutoksiin sopeutuva tulisi seurannan perusteella kiteyttää toimimattomia osa-alueita. Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueellisen kehittämissuunnitelman toimenpiteiden oikealla uralla pysyminen vaatii seurannan osalta vuoropuhelun.

Yksi vastaajista näki muiden maakuntien kehittämissuunnitelmiin tehdyn benchmarkkauksen tarpeellisena. Tällä tavalla voitaisiin poimia hyvät asiat muiden suunnitteluprosesseista ja työtavoista, jolloin maaseudun alueellisten kehittämissuunnitelmien tasoa voitaisiin nostaa jopa maanlaajuisesti.

Yksi vastaajista antoi kiitokset ELY – keskukselle hyvästä prosessista ja toivoi samankaltaista valmistelua ja osallistavaa prosessia myös muissakin asioissa. Toisen vastaajan mielestä Etelä-Pohjanmaan maaseudun alueellisen kehittämissuunnitelman valmisteluprosessi on toiminut joustavasti eikä siinä ole ollut turhaa byrokratiaa. Vastaajan mukaan suunnittelutyöstä oli selkeä ohjeistus sekä aikataulut. Vastaaja arvostaa ELY -keskuksen osuutta valmistelutyössä hyvin toimivasta kokonaisuudesta sekä saadun tuen osalta.

5 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

5.1 Alueellisen kehittämissuunnitelman valmistelutyö

Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014 - 2020 laadintaprosessin toteutus oli kokonaisuutena hyvin onnistunut. Ottamalla mukaan valmistelutyöhön Etelä-Pohjanmaan alueen kehittämistyössä mukana olevia asiantuntijoita sekä kehittäjiä, saatiin kehittämissuunnitelmaan vaikuttavuutta ja laaja-alaista näkemystä.

Vetovastuussa kehittämissuunnitelman kokoamisesta oli Etelä-Pohjanmaan ELY – keskus, joka ensimmäisessä vaiheessa kutsui ja valitsi valmistelun vastuutahot. Toisessa vaiheessa vastuutahot kokosivat ympärilleen valmisteluryhmät, joiden kanssa varsinainen kehittämissuunnitelman kehittämistarpeiden ja toimenpiteiden kokoaminen toteutettiin.

Vastuutahoille oli annettu valta valita työryhmien työskentelymenetelmät ja tavat, joilla työryhmät saavuttavat heille annetut tavoitteet.

Muutosehdotuksena työtapoihin on, että ELY – keskus antaisi valmistelutyöryhmille työskentelymetodit, joilla työryhmien työskentelyä viedään eteenpäin. Esimerkiksi aivoriihimenetelmän, jossa ensin työskennellään pienryhmissä. Kehittäjäprässin käyttäminen kaikkien työryhmien työskentelyssä, olisi myös toivottavaa. Työryhmien jäseniltä voisi edellyttää esimerkiksi etukäteisvalmistelua, jossa osallistujat tuovat valmistelutyöryhmän kokouksiin 5 konkreettista ideaa tai kehittämistarvetta.

5.2 Alueellisen kehittämissuunnitelman sisältö

Valmistelutyön tuloksena syntyneet Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman kehittämistavoitteet sekä kehittämistoimenpiteet vastaavat hyvin alueen elinkeinorakennetta. Kehittämissuunnitelma on laadittu mahdollistavaksi eikä liian rajaavaksi. Tällöin siitä ei muodostua estettä alueen kehittämisen kannalta.

5.3 Valintakriteerit

Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014 - 2020 ei sisällä omia valintakriteereitä, koska valintamenettelyssä tulee noudattaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman yhtenäisiä ohjelmatason valintakriteereitä. Valintakriteerit koostuvat neljästä eri osa-alueesta, joilla jokaisella on oma painokerroin. Ohjelmatasolla, valintakriteereihin tulisi saada sisällytettyä oma osa-alueensa alueellisen kehittämissuunnitelman toteutumiseksi ja vaatimuksille.

5.4 Alueellisen kehittämissuunnitelman seuranta

Etelä-Pohjanmaan alueellisessa maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2014 - 2020 ei ole esitetty suunnitelmaa maaseutuohjelman rahoituksen seurannan jalkauttamisesta alueen toimijoiden tietoon. Tämä on selkeä puute laaditussa kehittämissuunnitelmassa.

Alueellista maaseudun kehittämissuunnitelman rahoituksen tuloksia tulee jalkauttaa aktiivisesti ohjelmakauden aikana. Ehdotuksena on, että valmistelutyössä mukana olleille vastuutahoille järjestetään vuosittain kokoontuminen, jossa kerrotaan maaseuturahoituksen suuntautumisesta suhteessa Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 toimenpiteisiin. Tämän lisäksi ohjelmakauden puolella välissä ja lopussa tulisi pitää avoimet tilaisuudet maaseuturahoituksen toteutumisesta. Vaikka tilaisuuksien tulisi olla avoimia, vähimmäisvaatimuksena tulee olla kutsun lähettäminen kaikille valmistelutyössä olleille organisaatioille ja henkilöille

5.5 Valmisteluprosessin kehittäminen

Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 valmistelutyön työryhmät kokoontuivat toukokuun ja elokuun välisenä aikana 2-4 kertaa. Kesäkuu ja heinäkuu ovat kesäloma-aikaa, joka vaikuttaa työryhmän kokoon saamiseen. Työryhmätyyppisen valmistelutyön tekeminen on parempi sijoittaa syyskuun ja toukokuun väliselle ajanjaksolle. Toisaalta ELY – keskuksen mah-

dollisuudet vaikuttaa valmistelutyön ajankohtaan ovat rajalliset, koska alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien valmistelulle asetetut raamit ja määräajat on annettu maa- ja metsätalousministeriöstä ja Euroopan Unionin komissiosta.

5.6 Yhteenveto

Kaikkiaan Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014 - 2020 kuvastaa hyvin maakunnan elinkeinojen rakennetta sekä vastaa maakunnan tarpeisiin. Digitaalisten palvelujen ja digitalisaation lisääntymistä alkutuotannossa, metsätaloudessa ja elintarvikesektorilla ei ole otettu huomioon suunnitelmassa eikä se ole noussut esiin haastatteluissa. Digitalisaatio on kuitenkin lisääntynyt voimakkaasti erityisesti alkutuotannossa ja siihen liittyvää kehitystyötä tehdään aktiivisesti. Digitalisaation puuttuminen kehittämissuunnitelmasta ei estä digitalisaatioon liittyvien hankkeiden tai ideoiden rahoittamista.

Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 onnistumisesta tulisi tehdä arviointikysely hanke- ja yritystoimijatahoille, jotka eivät ole olleet valmistelutyössä mukana, mutta hyödyntävät maaseuturahoitusta toiminnassaan. Tällä tavalla voitaisiin saada, valmistelutyön ulkopuolisilta organisaatioilta tai henkilöiltä, puolueettomia näkemyksiä ja kommentteja Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014 - 2020 toteutuksesta.

Valmistelutyössä mukana olleille vastuutahoille tulisi järjestää vuosittain seuranta-tilaisuus rahoituksen jakautumisesta suhteessa Etelä-Pohjanmaan alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan. Tämän lisäksi tulisi järjestää laajemmat tilaisuudet ohjelmakauden puolessa välissä sekä ohjelmakauden lopuksi. Valmistelutyössä mukana olleiden tahojen pitäminen mukana rahoituksen seurannassa on tärkeää luontevan yhteistyön jatkuvuudelle.

LÄHTEET

Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämisstrategia 2014-2020. 1.10.2012 [Verkkopublication]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. [Cited 16.10.2016]. Available: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/maaseudun-kehittaminen#.WR2O2sYIHU>

Etelä-Pohjanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020. 27.1.2015. [Verkkopublication]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. [Cited 26.10.2016]. Available: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/maaseudun-kehittaminen#.WR2O2sYIHU>

Hirsjärvi S. & Hurme H. 2011. Tutkimushaastattelu Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna: Tallinna Raamatutrükikoda.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. uud. p. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020. 17.7.2015. [Verkkopublication]. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö. [Cited 15.10.2016]. Available: <https://www.maaseutu.fi/fi/maaseutuohjelma/Sivut/piilosivu.aspx>

(Regulation (EU) No 1305/2013 of the European parliament and of the council of 17 december 2013 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Council Regulation (EC) No 1698/2005). 17.12.2013. [Verkkopublication]. Bryssel: European Union. [Cited 15.4.2017] Available: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1305&from=EN>

Tietoa virastosta. 30.11.2016. [verkkosivu]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. [Cited 2.5.2017]. Available: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/ely-etela-pohjanmaa>

LIITTEET

Liite 1. Haastateltaville lähetetty sähköpostipyyntö haastattelun tekemiseksi.

Hei

Opiskelen työn ohessa ylempää ammattikorkeakoulututkintoa Seinäjoen ammattikorkeakoulussa (Agrologi YAMK). Teen päättötyötä aiheesta Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelman laadintaprosessi. Olen työssä Etelä-Pohjanmaan ELY –keskuksen maaseutuyksikössä kehittämisasiantuntijana.

Aihe on työelämälähtöinen ja liittyy työtehtäviini.

Päättötyön keskeinen osa koostuu strategisten painopisteiden mukaisten työryhmien vastuuvetäjille tehtävistä teemahaastatteluista. Painopistealueita on neljä, ruokaprovinssin kehittäminen, metsävarojen monipuolinen hyödyntäminen, yrittäjyyden edistäminen maaseudulla ja alueellisen vetovoiman kasvattaminen. Haastateltavia vastuutahoja on kaikkiaan kahdeksan, sillä osa painopistealueista sisälsi useampia alatyöryhmiä. Tulen nauhoittamaan haastattelut tulosten analysoinnin ja kommenttien oikeellisuuden vuoksi. Haastatteluiden tulokset ja kommentit pidetään anonyymeinä eikä sellaisia kommentteja julkaista, joista haastateltava olisi pääteltävissä. Oheisessa liitteessä on teille teemat etukäteen, jotta voitte valmistautua haastatteluun. Tulen lähiaikoina ottamaan yhteyttä teihin haastatteluajan sopimiseksi.

Mikäli teillä on asiaan jotain kysyttävää, niin voitte ottaa yhteyttä sähköpostiin esa.isosaari@ely-keskus.fi tai soittamalla numeroon 040 5390756.

Ystävällisin terveisin

Esa Isosaari

Liite 2. Teemahaastatteluun haastateltaville annetut keskustelunaiheet, teemat.

Haastateltaville keskustelun aiheiksi esitettävät teemat

- Alueellisen kehittämissuunnitelman valmisteluprosessi.
- Alueellisen kehittämissuunnitelman sisältö.
- Valintakriteereiden toimivuus.
- Maakunnan tarpeisiin vastaaminen.
- Alueellisen kehittämissuunnitelman seuranta
- Valmisteluprosessin kehittäminen.

Liite 3. Teemahaastattelun haastateltaville esitettävät kysymykset

Avoimet kysymykset teemahaastattelun tueksi.

1. Mitä hyvää ja huonoa alueellisen kehittämissuunnitelman laadintaprosessissa oli?
2. Oliko tapa, jossa eri vastuutahot vetivät työryhmiä, hyvä strategian valmistelumalli?
3. Oliko työryhmien kokoontumisia riittävästi?
4. Oliko vastuutahojen työnjako selkeä?
5. Onko mielestäsi työryhmän ideat päätyneet alueelliseen kehittämissuunnitelmaan?
6. Oliko oman ryhmäsi kokoonpano tuotetun sisällön laadinnan kannalta onnistunut?
7. Onnistuiko ryhmän jäsenten sitouttaminen työryhmien työskentelyyn?
8. Oliko ELY – keskukselta saatu tuki riittävää?
9. Onko alueellisen kehittämissuunnitelman jatkotyöstä informoitu riittävästi vastuutahoille?
10. Millaisena koette alueellisen kehittämissuunnitelman kokonaisuutena?
11. Onko mielestänne ohjelmaan saatu maakunnan kannalta tärkeitä ja oikeita asioita?
12. Olisiko ryhmien kokoontumiselle jatkossa vielä tarvetta?
13. Mitä tekisit toisin?
14. Vapaa sana